Ч. 28. Чернівцї, середа дня 7. (19.) лютого 1896. Ричник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Картини з сойму галицкого.

Допись „Буковини“ зі Львова.

II.

Польскі сторонництва.

Побіч радикалів польских і руских, котрим задля новости дали ми перше місце в наших картинах, засїдають в соймі галицкім переважно сторонники більшої посїлости. Число їх змалїло по трохи в теперішнім соймі, позаяк деякі мандати, що були доси в їх руках, припали або демократичній лївици польскій або просто селянам польским, іменно в західній части краю.

Мимо того сторонники більшої посїлости посїдають ще завсїгди в соймі абсолютну більшість. Число їх доходить до 85 на 151 послів. Їх всїх можна би назвати консерватистами, хотя не всї становлять один-одноцїльний клюб. А розпадають ся они на сторонництво краківске, числяче над 20 послів; аґрариcтів, до котрого входять посли з ріжних сторін краю в числї кільканацятьох; і так званих автономічних в числї 43, по найбільшій части властителїв земских з руской части краю. Суть то давнїйші „Подоляки“. Сторонництво консерватистів бере собі ще заєдно право до проводу в соймі. Оно уважає себе і найбільше компетентним чинником до робленя полїтики в краю і в радї державній. В тій цїли сполучились навіть всї ті три сторонництва консервативні в одну цїлість під назвою: „Унїя консервативна“, котрої головою єсть давнїйший мінїстер фінансів, др. Дунаєвский.

Консерватисти галицкі, хоч дїлять ся на три клюби, мають відай одну проґраму, а то проґраму консервованя давнїйшого свого становища в тїлї законодатнім галицкім. Они не радї нїяким новостям. Придбане старають ся удержати за собою як найдовше, поки дасть ся. Тому і не дуже приязно дивлять ся они на змаганя чи то демократичної лївицї, представительки міских інтересів, чи то сторонництва селяньского, чи навіть послів руских. Тілько-ж не можна сказати, щоб наші консерватисти були ультрасами. Розуміючи духа часу, розуміючи і правила внутрішної еволюциї народів під впливом теперішних сильних струй, консерватисти галицкі уміють уступати в дечім на користь других сторонництв, виходячи з того становиска, що лучше уступати самим, як нетерпимостию заохочувати противника до рішучих виступів і завзятої борби. Ідучи за сим правилом, вже старий сойм пристав майже охотно на вирівнанє тягарів конкуренцийних на школи народні. Тепер не робили консерватисти великої опозициї при реформі закона ловецкого, а хоч і як не смачна була для них проєктована реформа дорогова, то таки пристали они на резолюцию, щоби в новім дороговім законї тягари престацийні були роздїлені „рівномірно“. Консерватисти галицкі, здає ся, стали і більше чутливі для нужди селяньскої. Давнїйшими лїтами не любили они і слухати про ту нужду, правлячи, що нарікaня на невідраднe положенє економічне селян зовсїм безпідставне. Нинї самі говорять вже на той темат не лиш у Львові але і у Віднї. Хто би їх підозрівав, що они роблять се для популярности, той може би і не мав рациї. Одиницї принайменьше бачать ясно, що селяньство наше зруйноване. Тілько не кождий з них має сьмілість сказати собі, що причина лиха лежить по части і в тих тягарах, які наложили давнїйші сойми на так звану автономію галицку, іменно на удержанє рад повітових. Консерватисти наші ставлять вже внесеня, щоби примірoм дрібні посїлости земскі увільнити зовсїм від належитостий спадкових, щоби селянам відкрити кредит в банку краєвім, щоби для селян засновувати аґрономічні школи, та приучувати їх раціональної господарки посредством вандрівних учителїв. Навіть і до справи полученя долї учителїв народних віднїс ся теперішний сойм приязнїйше нїж давний. Одно лиш сполученє громад сїльских з дворами в громаду катастральну не припало ще нинї до вподоби нашим консерватистам, бо з тим сполучений і рівномірний розклад тягарів на всї аґенди такої громади, а се несмачна річ. Тому пробують консерватисти, чи би сполученє дворів з громадами не дало ся заступити на разї так званими збірними громадами? Але як єсть так єсть, то таки годї не признати, що консерватисти наші перебувають рід метарморфози і що в слїд за тим они звертають вже більшу увагу на загальні інтереси краю, а не лиш на свої станові.

Про лївицю демократичну польску не буду вам широко писати, а то по тій простій причи-

Камінь з неба.

—o—

То дїяло ся 10 с. м. в столици Іспанії, Мадридї, перед полуднем. День був гарний і погідний, а на небі не було анї одної хмарки. О пів до десятої години рано добачено нараз з метеорольоґічного інститута високо у воздусї над містом якусь біляву хмарку нїби з диму, що виглядала більше меньше як пів колеса і сунула ся від північного всходу на полудневий захід. Нараз засьвітила та хмарка синявим сьвітлом, а відтак майже в самій серединї стала червона, подібно, як то бувають хмари при заходї сонця. В мінуту опісля настав страшенний гук а зараз по першім ще й кілька других. Все то тревало не більше як дві мінути, по чім хмарка стала щезати, але ще в три години пізнїйше видко було в тім місци, де она стояла, слабу тїнь, як би легенький дим.

Від того гуку затрясло ся цїле місто. В богато домах повилїтали шиби і завалили ся тонкі стїни; недалеко Мадриду завалив ся навіть цїлий дім. В містї настав страшенний переполох, бо всї думали, що то настало землетрясенє. Люди стали утїкати і в натовпі богато з них покалїчило ся. Купцї стали замикати склепи. В королївскій палатї думали, що хтось бомбу кинув, але гнеть всї пересьвідчили ся, що то упав лише величезний камінь з неба, метеор.

Ми кажемо просто, що упав камінь „з неба“, але він Бог знає звідки упав. Коли невчені люди бачать такий спадаючий метеор, то кажуть, що то зьвізда паде. Кождий чоловік має нїби то свою зьвізду на небі і коли вмирає, тодї єго зьвізда спадає в безвісти і гасне. А то по правдї не цїла зьвізда паде, тілько великий камінь або залїзна брила. Звідки-ж они беруть ся? То певно не знати. Можна, здаєсь, лиш то напевно сказати, що суть то якісь розбитки тїл небесних — після зьвіздаря Скіяпареллього то части розпавших ся комет — що кружать в просторі сьвітовім. Скоро они на своїй дорозї дійдуть так близько до землї, що она їх притягає, то они тогди спадають на землю. Перелїтаючи через воздух з дуже великою скоростию, труть ся об него так сильно, що запалюють ся і остаточно розпадають ся на більші або меньші куснї, причім повстає страшенний вибух, котрий потрясає воздухом так сильно, що той не лиш вириває вікна, але й розвалює стїни та цїлі доми. Метеори спадають з такою скоростию, що роблять на секунду 40 кільометрів (5 миль), а запалюють ся при тім у висотї 30 до 60 кільометрів. Обчислено, що річно спадає около 2.000 метеорів на землю, але з тих можна ледви шесту часть добачити, бо богато з них спадає раз в ночи, а відтак і на море, через що годї їх всїх добачити.

Отже той мадридский метеор був подібний, як і всї иньші, тілько незвичайно великий. Чотири милї над землею він у воздусї нашої землї спинив ся, запалив ся і тріс. Тріс через то, що поверхня єго дуже розігріла ся, а в серединї був ще зимний. Через то всї метеори тріскають. Вибух метеора в Мадридї був такий голосний, що єго чули о 50 миль в містї Сараґосї. Підчас вибуху барометер нагло підскочив в гору, відтак спав і знову підняв ся, а сьвітло електричне в пивницях на хвилю погасло і знову засьвітило. Камінь той, що летїв з простора сьвітового, розскочив ся на дрібні куснї у воздусї і розсипав ся по земли. Мусїв то бути величезний камінь. Один кусень з него, що важив пів кільо, знайдено в приватнім огородї коло школи їзди в Мадридї; другий кусень, ваги 150 ґрамів упав в Кастелянї коло Мадриду якомусь чоловікови саме під ноги. В селї Валекас коло Мадриду маленький кусник того каменя поцїлив якогось аптикаря саме в чоло і скалїчив єго.

Що камінє спадає із простора сьвітового, се було вже з давен-давна звістно, але щоби то дїяло ся з такою силою і з такими наслїдками, як тепер в Мадридї, того ще не бувало. Одинокий случай дав би ся з сим порівнати лиш той з цьвітня 1803 р. в ЛьЕґль. Там упав був в згаданім роцї також метеор при подібних обставинах, завалив так само доми і покалїчив людий; але підчас того коли камінє з того метеора розсипалось було лиш на просторі 9 кільометрів довгім а звиш 4 кільометрів широкім, то мадридский метеор своїм вибухом заняв простір 330 кільометрів довгий а 200 кільометрів широкий, отже мало що не так великий, як королївство Чехія. Судячи по просторі можна здогадувати ся, що мадридский метеор був найбільший із всїх

ні, що я в демократизм єї не вірю. Я не бачив ще з роду Поляка-демократа в понятю демократизму европейского. Се стверджують і самі дневники демократичні польскі, зачисляючи таких Романовичів, Щепановских і Рутовских до табору консерватистів. Лївицею соймовою проводить тепер пос. Вайґель з Кракова. Сам він як і демократи польскі з західної части краю показують ся для справи рускої більше вирозумілї. О наших демократах з рускої части краю сего сказати не можна. Они за надто занятї орґанїчною роботою польскою на Руси, щоби ще могли і про Русь памятати. В давнїйшім соймі демократи польскі, не становивши ще більшої ґрупи, хилились позорно до руских послів. Але чи Русини через них що зискали, я принайменьше не пригадую собі. Не можу проте і сказати, як ті демократи, числячі тепер над 20 послів, будуть на будуче відносити ся до постулятів руских?

Як виглядав буковиньский сойм сего року.

Коли пригадаємо собі торішну, крикливу сесию буковиньского сойму, а порівнаємо єї з сегорічною, то зараз побачимо поміж ними значну ріжницю, і то сего року на лїпше.

Буковиньский сойм складає ся, як звістно, з 31 послів; сего року було лиш трийцять, бо помер митрополит. Більшість соймова розпоряджала 17 голосами, т. є. 14 Волохів (а властиво 13, бо капітан краєвий Лупул не голосує), і 3 голосами так званих консервативних Русинів. Против сеї більшости стояла меньшість 13 послів, т. є. 7 лїбералів-Нїмцїв, 4 Вірмено-Поляки і наші два посли, Стоцкий і Пігуляк. Та меньшість не становила одного клюбу, була необмежена особливо в народних справах, але проте виступала звичайно разом і згідно. Такий був склад сойму.

Розуміє ся, рішенє всяких справ залежало все від волоскої більшости, але признати треба, що волоскі посли старали ся сего року поступати більше річево, як доси. Найзамітнїйше було се, що при нарадах над запомогами для буковиньских руских товариств, жаден волоский посол не промавляв сего року против Русинів, хоч ми тямимо, як сей предмет торік обурював наших сусїдів.

З давної волоскої тактики остала ся у них передовсїм давна захланність в справах народних і злучена з нею нерадивість до наших старань на поли шкільництва і церкви. Доти не жадали волоских паралельок в Чернівцях, доки ми не дістали рускої гімназиї. А коли ми дістали, Волохам нараз захотїло ся також мати гімназию і то лише для рівноваги в столици з Русинами, а властиво для переможеня їх. Против подїлу православної народної школи в Чернівцях вишукували преріжні арґументи, з котрих найбільше пробивала ся неохота робити Русинам яку уступку зі свого.

Справами загалу населеня волоскі посли журили ся мало. Они й доси не полагодили справи кас Райфайзена, над котрими буковиньский сойм радив 1894 року; они виступали против інституції вандрівних учителїв, призначеної для селян; они натомісць ухвалили собі якісь посади інспекторів для худоби, щоби збанкротовані дїдичі волоскі могли нїчого не робити, а якось жити.

Супротив правительства волоскі посли не виступали опозицийно, лише від часу до часу стріляли зза плота. Коли пригадаємо собі, як они перед виборами до сойму грозили великою опозицією, а придивимо ся їм тепер, то побачимо, що у них опозицийного духа дуже мало, майже не видко. Они старали ся обминати всякі дразливі справи, аби в виду недалеких виборів показати ся лояльними і спокійними. Таке становище більшости в соймі.

Коли мова про Волохів, то годї не згадати ширше і про невідлучних їх товаришів, трьох т. зв. консервативних Русинів, котрі голосували за волоскою гімназиєю, а против подїлу народної школи на руску і волоску. Для характеристики послів Тиміньского, Воляна і Бежана, найлучше послухають подія, яка склала ся перед голосованем над подїлом православної школи.

З переговорів поміж п. Пігуляком а о. Бежаном в тій справі, виходило, що посли Бежан і Волян рішили ся голосувати за подїлом. Потім очивидно зміркував щось барон Мустаца і наказав зараз нашим трьом консерватистам не голосувати за подїлом. На підставі переговорів поміж Стоцким а Воляном всї три консерватисти рішили ся відтягнути ся від голосованя. Але зараз потім на приказ бар. Мустаци они голосували против подїлу, бо — як признав ся о. Бежан — они зовсім зависимі від волоского клюбу.

Таким чином вийшла на яву чудна річ, що посли з роду Русини, не бажали собі рускої школи... Арґумент їх був такий, що треба берегти автономію православної церкви, не треба дозволяти правительству мішати ся в справи її. Але са і президент краю відповів на се в сім змислї: що хоч правительство не думає обмежати автономію церкви, але ухвалу сойму за подїлом школи постарало би ся в відповідний спосіб таки виконати.

Справа з тою школою вже вправдї доволї знана з промов послів, але ми ще коротко скажемо дещо, щоби через то показати в правдивім сьвітлї поступок консервативної трійцї. Та трійця говорила, що маґістрат черновецкий повинен би оснувати руску народну школу в містї; на що ще й православну школу, утримувану з релїґійного фонду, дїлити? Справа має ся так: В Чернівцях ходить тепер 1080 руских дїтий до ріжних тутешних німецких народних шкіл. Між ними 505 самих хлопців ходить до шкіл з самого середмістя. Вже для сих хлопцїв одної школи було би за мало. Очивидна річ, маґістрат мусить отворити руску школу, хоч зволїкає з тим. Справа ся находить ся вже в другій інстанциї, т. є. в радї шкільній і скорше чи пізнїйше буде полагоджена користно для нас. Однак при тім всім та друга міска школа не буде обовязана принимати руских дїтий зпоза Чернівців, коли в самім містї єсть так богато рускої дїтвори.

Тимчасом для наших православних руских дїтий зпід Чернівців рускої школи нема. А для них она доконче потрібна. Коли би наші консерватисти були голосували за подїлом, ми були би мали вже й ту школу: тимчасом они ту школу вбили. Розумієся, доброї слави у Русинів они собі тим чином не здобули, хиба сором. Так має ся справа з сею школою і з нашими консерватистами.

Як поступало собі правительство в буковиньскім соймі? Строго обєктивно. Нїякої партиї не припустило близше до себе, са мо не брало ініцияитиви в справах, лише ждало, поки все само полагодить ся. Сам же видїл краєвий приготовив більше справ до полагодженя і тому цїла сесия соймова, хоч коротка, але була рухливійша, як торік.

Про виступи послів Стоцкого і Пігуляка в

доси нам звістних. З метеора в Ль'Еґль назбирано 3000 кусників. Найбільший звістний доси метеор єсть той, що в 1866 р. упав коло Княгинї на Угорщині; він важить 293 кільо, або майже 6 сотнарів. В Бразилїї знайдено метеори, з котрих один важить 2250 а другий аж 7000 кільоґрамів; але они ріжнять ся від других тим, що суть з самого зелїза.

Тепер ми собі такі спадаючі метеори уміємо вже сяк-так виянснити; вправдї не скажемо докладно, звідки упав сей або той метеор, але знаємо причини, чому они падуть і з чого метеори складають ся. Однак до недавна ще люди все лучили спадане метеорів зі своїм житєм і так, як доси наш селянин, коли бачить спадаючу зьвізду, каже, що то якийсь чоловік мусїв умерти, так ще більше давно ріжну ворожбу виснували собі люди з метеорів.

Єсть одна стара книжка: „Гарт Шедля лїтопись сьвіта“, друкована 1493 року в Нормберзї; в нїй ми находимо кілька цїкавих вістий за давні комети і метеори, та про забобони людскі. Читаємо там, що за цїсаря Юстиніяна а намісництва Нарзеса в Італїї видїли люди в ночи страшні знаки на небі; показували ся огнї і на землю спадали каплї крови людскої. Відтак почала ся довга злива і повінь. На филях Тибру мали показувати ся зьвірі, з виду як мужчини або жінки з волосєм на цїлім тїлї; лише ніг не було в водї видко.

Певна річ, що таких людий чи зьвірів у водї нїхто тодї не бачив, а се лиш людям так привидїло ся, але видко, обяви такі на небі зробили велике враженє на всїх.

Подібні страшні пригоди мали дїяти ся в Римі за цїсаря Гераклїя. І тодї падав з неба огонь як дощ, а потім настали такі зливи, що люди собі думали, що вже конець сьвіта. До того настав ще й помір і богато людий вимерло. В тих часах бачили і ангелів і чортів, як проходжували ся по містї, а перед чиїм домом лихого побачили, були певні, що там хтось помре. В Греції було тих познак кари божої найбільше. Мала то бути — як пише лїтописець в тій давній книжці — кара на людий за ворожбу, що Магомедани мають запанувати над Царгородом. Над тим містом показала ся комета і вродила ся там дитина з чотирма ногами, а на острові Делос появила ся потвора з двома головами.

Комета, що показала ся цїсаря Константина IV, віщувала страшну посуху, а по нїй затьміне сонця і місяця та ще й заразу, від котрої мало погинути богато людий.

Панованє цїсаря Лотаря принесло також великі нещастя елементарні. Лїтописець пише, що в Ґалїї упав страшенний град і повбивав богато людий. В Італїї було під той час велике землетрясенє, що зруйновало богато місцевостий. А відтак саранча „о шістьох крилах, з котрих два тверді як камені“, обсїла землю як сніг і цєсе знівечила. Коли відтак саранча рушила, а вітер від моря завернув єї, то вся вигинула, бо не мала що їсти і так заразила воздух, що тисячі людий повмирали. На другий рік потім видїли комету на небі.

Кровавий дощ, т. є. метеори, падали через три днї і три ночи в околици Бріксен за панованя цїсаря Людвика II. За цїсаря Оттона І. велика комета появила ся перед страшним голодом. Тодї затьміло ся сонце, як лїтописець пише, через то, що сараценьский владїтель Аддамарама побив ґалїйского короля Радомира.

В третім роцї панованя цїсаря Генриха І. показала ся знов на небі велика комета з огненними хвостами. В чотири роки потім затьміло ся сонце, а місяць виглядав як кров. Зараз потім настав помір. В тім часї також упала з неба огненна вежа зі страшним гуком. По тих „божих знаках“ трясла ся земля, а в Лотаринґії настав великий голод і помір.

Так собі старі люди вязали небесні знаки зі своєю долею, розуміє ся без найменьшої підстави. Першу, виразнїйшу згадку про метеор находимо в лїтописи Гарт Шедля в часах панованя цїсаря Генрика ІІІ. Єсть там мова про великий бальок, що ґорів на небі і впав на землю. Також другу, ще виразнїйшу вістку про метеор находимо у лїтописця за часів Генриха V. Час був для простих людий справдї страшний. Тодї богато людий згинуло від „сьвятого огню“, що упав з неба і декотрих мав спалити на вуголь. В провінциях Італїї падав огненний доц, а поломінь перелїтала по небі, і падали зьвізди на землю. Коли їх зливали водою, они тріскали з гуком.

Ті огненні зьвізди, спадаючі з неба а властиво з воздуха, не були нїчим иньшим, лише кусниками розтрісканого метеору — але давні люди, так як і сей лїтописець, бачили в тім щось незвичайне. Тодї, каже лїтописець, в одного сьвященника безрога вродила порося з людскою головою, а деінде знов вилїзло з яйця куря з чотирма ногами. І то все з причини метеорів.

Тепер ми вже не такі забобонні (хоч не всї), метеорів не беремо за „божі знаки“, і тільки цїкаві ми, звідки властиво ті камені чи брили зелїза падуть на нашу землю. Та чи дізнаємо ся коли напевно о тім?

соймі ми подали вже ширші вісти у справозданях соймових; тут скажемо лише, що за оборону справ учителів народних п. Стоцкий одержав з ріжних сторін письма з подякою. Промови обох тих послів, які подали ми в попередних числах нашої ґазети, сьвідчать найлучше, як щиро і розумно боронили ті посли нашу справу в соймі.

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦІ, дня 18. лютого 1896.

Микола Вітвицький. В Ялті 26. січня ст. ст. (7. лютого) помер антрепренер одної з українських труп, Микола Вітвицький. Родом він був з Єлисаветградского повіта в Херсонщині, син військового офіцера. Скінчивши реальну школу, Вітвицький подав ся був „в Ригу, де брат его редаґує якусь російску часопись, гадаючи тут заробляти собі насущний; але, яко щирий Українець небавом отямив ся, що ему не припадає служити „обрусенію“. Він пішов „юнґою“ на якесь крамарске судно. Заким судно приплило до Копенгаґена, молодий Вітвицький запевнив ся, що тяжка праця юнґи не відповідає его слабому здоровлю. Він лишив ся в Копенгаґені. Але без праці, без зарібку та ще й на чужині, туга за рідним краєм тяжко обгорнула его. Тимчасом вернути ся було ні з чим; він трохи не впав в росцуку і раз якось прийшовши до церкви почав плачучи молити ся. Єго помітив сьвященик, розпитав ся і дав єму 10 корон. Одначе сего було за мало на дорогу. Він почав шукати судна, яке би без гроший взяло его, пливучи в Ригу; доки шукав, на нього напала поліция і як людину без пристановища, яко волоцюгу, закинула в арешт. Добрі люди визволили его і дали кошти доїхати до рідного краю.

Вернувшись, Вітвицький пішов в якусь російску трупу. Тут показав ся у нього добрий талан, але разом з тим почув він, що не тут его місце, що его тягне в українську трупу; він перейшов в трупу Василенка. Перегодом орґанізував своє товариство з 12 чоловіка і їздив з ними на північній границі України і по суміжних містах великоруских. Скрізь ему таланило: він грав головно ролї, грав добре; публика добре витала его, але на превеликий жаль недуг (сухоти) робив своє діло і примусив бідолаху в листопаді лишити товариство, а з жінкою приїхати на зимівлю в Ялту. Не судило ся єму перезимувати. Немов на лихо зима в Ялті випала люта, холодна, щоденні дощі, а часом і морози 5 до 7° Р. Знесилений орґанізм не винїс — і 28. січня невеличкий гурток прихильників таланту провів Вітвицького туди, де покоїть ся в Ялті другий талановитий Українець, Степан Руданьский. На похоронах був наш письменник О. Я. Кониский, що перебуває зиму в Ялті. На труну положено вінок з словами: „УКРАИНСКОМУ АРТИСТУ ОТЪ ПОЧИТАТЕЛЕЙ“. Помер Вітвицький на 32. році свого віку. Земля єму пером! — *І. Н.*

Юлій Паєр, славний слїдитель природи, котрого подорож до північного бігуна стала ся такою голосною, приїде дня 4-го марта до Чернівців, і буде слїдуючого дня, 5-го марта, мати відчит в сали музичного товариства.

Вибори до віденьскої ради громадскої виписані для третьої куриї на день 27-го лютого, для другої куриї на 2-го марта, для першої куриї на 5-го марта с. р. Радних вибирає ся з першої куриї на два роки, з другої куриї на чотири роки, а з третьої куриї на шість лїт.

Новий намістник Чехії. Урядова Wiener Zeitung з недїлї принесла два цїсарскі відручні письма; одним звільняє ся намістника Чехії ґр. Франца Гогенштайн-Туна від его уряду і висказує ся єму найвисше задоволенє з его дотеперішної діяльности, головно на культурнім і економічнім поли, а другим іменує ся краєвого президента Шлезку ґр. Кароля Куденгове намістником Чех.

Народні віча відбудуть ся дня 19-го с. м. в селї Устиновій (а не в Устріках долішних задля браку місця) і в Самборі дня 5-го марта с. р.

Вечерок академ. товариства „Ватра“ у Львові, устроений дня 6-го с. м., приніс доходу 374·90 зр., з того 30 зр. добровільних жертв; розходу було 230·61 зр.; значить лишило ся чистого зиску 144·29 зр., котрі передано тов. „Просьвіти“ на стипендийний фонд ім. Тараса Шевченка.

Дотепне імя. В найновійших числах німецких часописий знаходимо дотепне імя для болгарского князя Фердинанда; его називають Фердинанд Христитель!

Відкритє північного бігуна. Оногди наспіла телеґрама „Російской Аґенциї“, котра доносить, що знаний норвезкий подорожник Нансен відкрив північний бігун. Сю відомість одержано від достачника Нансена, Кушнарова, в Низшім Колимску. Се є осада, що має 400 мешканців і лежить при горнї ріки Колим, що впадає до Ледоватого моря. Послїдна відомість о Нансенї, котра дійшла до Европи, походить з дня 3-го серпня 1893 р. Він відбував тоді подорож вздовж берегів Сибіру до гирла ріки Оленьск і від берегів острова Нового Сибіру мав намір звернути ся на північ і вертати потім навколо Ґренляндиї. Тепер же надходить вість з просто противних сторін як ті, котрими він згадував вертати. — Др. Фрітіоф Нансен родив ся 1861 р. в Християнії; 1882 р. відбув першу подорож на північ, 1888 р. удав ся в подорож до Ґренляндиї, а тепер вислано его для відкритя північного бігуна. Коли се єму справдї удало ся, імя Нансена стане славне на всї часи.

400-лїтний ювилей. За почином лїсбоньского товариства ґеоґрафічного рішило португальске правительство обходити торжественно в р. 1897 четверті столїтні роковини виправи, котра під проводом адмірала Васко де Ґама відкрила дорогу морску до Індий. Та виправа рушила в дорогу з Лїсбони дня 8-го липня 1497 року. На честь тих роковин мають бути устроєні в Лїсбонї ріжні вистави і кілька наукових конґресів, на котрі запрошено учених всїх країв.

Пси на услугах жандармериї. Після донесеня віденьского Deutsches Volksblatt наміряє мінїстерство краєвої оборони запровадити т. зв. воєнні пси для ужитку жандармериї. Се нове заряджене має улекшити жандармам тяжку і небезпечну нераз службу в лїсистих і гірских околицях, де нераз патролї жандармскі упали жертвою зухвалих злочинців.

В Киеві згорів оперний театр в недїлю; з людий на щастє не втратив нїхто житя. Таку сумну вість принесли телеґрами вчера. В короткім часі одного місяця згорів се вже третїй театр на Україні: насамперед в Катеринославі, де згинуло 21 людий, опісля в Житомири, а тепер в Киеві.

Проміне Рентґена віддає що раз то нові прислуги. І так доносять з Відня: В двірскім музею штуки, в египетскім відділї есть мумія з людскими формами, доси неотворена, о котрій думано, що есть збіркою мумій сьвятих у Египтян птахів ібісів. Тота мумія уходить за дуже цїнну, бо подібної доси не найдено, отже длятого у Відни не хотїли єї розвивати і пересьвідчити ся, чи здогад о ній правдивий. Коли проф. Рентґен научив глядїти до середини предметів, не отвираючи їх, порішено розслїдити мумію, щоби дізнати ся, що в ній есть. Осьвітлено промінем Рентґена ті місця, котрі відповідали положеню голови і плечий людскої стати і пересьвідчено ся, що в середині суть дійстно кости птиць, а не чоловіка. В той спосіб Рентґенівске проміне віддало знов важну прислугу науцї

Найстарша льокомотива на сьвітї має тепер 62 лїт і називає ся „Абрабіян“. Тота льокомотива тягнула перший поїзд в Сполучених Державах в січни 1834 року. Перед 12 роками єї перший раз направляли і доси возить она безнастанно поїзди не шляху Бальтіморе-Огайо.

Помер в Чернівцях на Буковинї бар. Еманиїл Стирча в 96-ім роцї житя — у Львові др. Іван Ґронес Паздера бувший професор права на львівскім університетї, в 84-ім роцї житя; — Наталїя Ольга Скоморовска в Кутах, в 13. роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

—о—

З дня 18-го лютого 1896 року.

Відень. При нарадї над пильним внесенєм пос. Кравса що-до стоварищеня обезпечень „Австрия“ заявив заступник правительства, що анї померлого директора анї адмінїстрацийну раду анї правительственного комісаря не можна винувати. Правительство принципіяльно противне державній запомозї, але готове з уваги на незвичайні обставини, не допустити заобезпечених слуг зелїзниць до якої страти. За кілька днів буде оголошене нове правило для обезпечень. При голосованю принято дві перші точки без дебати, а третю точку що-до державної запомоги відкинено. — При нарадї над пильним внесенєм пос. Кайцля що-до мнимого незаконного заснованя мінїстерства зелїзниць, заявив президент мінїстрів ґр. Баденї, що правительство мусить рішучо придержувати ся, що заснованє мінїстерств є виключним правом корони. Се має свою підставу в законних постановах і дотеперішній практицї. Після конституциї іменує і відпускає цїсар мінїстрів. Мінїстер зелїзниць Ґуттенберґ простував закиди Кайцля, що в новім проектї признано державному мінїстерству війни особливший вплив на управу зелїзниць. Вплив воєнної управи в нїчім не змінив ся. Супроти пос. Страньского заявив мінїстер, що в Галичинї щодо нїмецкої урядової мови на державних зелїзницях не зроблено жадних виимок. Нїмецку урядову мову треба задержати у всїх краях. Пильність внесеня Кайцля відкинено. — До шкільного буджету говорили Ґреґорчич і Свобода. Слїдуюче засїданє в четвер. На порядку дневнім перше читанє реформи виборчої.

Відень. Супроти поголосок, які мають походити з посольских кругів, що в теперішній сесиї має окрім буджету бути полагоджена лише реформа виборча, а опісля наступить розвязанє ради державної, так що австро-угорска угода прийде під нараду нового парляменту, заявляє Fremdenblatt що в інформованих кругах о тім нїчого не знають.

Рим. Переговори між Баратієрім а абесиньским неґусом Менелїком застановлені. Велику битву очікують леда день.

Софія. Ходять слухи, що кн. Фердинанд оголосить себе ще перед коронацією російского царя болгарским королем.

Памятайте на Народний Дім в Черновцях!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкориетнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 17-го лютого 1896.

		Львів.		*Чернівцї.*				
Пшениця . .	від	7.20	до	7.60	від	7.60	до	7.70
Жито	„	6.25	„	6.40	„	6.25	„	6.35
Ячмінь бров. .	„	5.—	„	6.—	„	5.50	„	5.75
Ячмінь простий	„	4.75	„	5.—	„	0.—	„	0.—
Овес	„	5.20	„	5.40	„	5.10	„	5.25
Ріпак	„	8.20	„	8.75	„	9.—	„	9.25
Горох	„	6.—	„	8.—	„	5.—	„	6.—
Вика	„	0.—	„	0.—	„	0·—	„	0.—
Льнянка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик	„	4.25	„	4.75	„	0.—	„	0.—
Гречка	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	30.—	„	40.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина біла	„	40.—	„	60.—	„	27.—	„	31.—
Конюш. шведск.	„	35.—	„	40.—	„	0.—	„	0.—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.55	„	4.65

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

1. рочник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів а зверх 120 забавних приказок і много иньшого. Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. рочник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Двірничука зробив ся Василь Дворницкий і які він пригоди мав, що ся свого роду відцурав.“ Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. рочник „Д. Р.“ містить так само як і другий рочник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як визволювали Сорохан і Громко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по нїмецки“). Цїна цїлого рочника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. рочник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого рочника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. рочник „Д. Р.“ містить окрім всїляких порад для всїх ще і 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ретельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. рочник Д. Р. містить забавну повіст: „Петро Фостик і єго син Фостович“.

Цїна 6 рочників разом з рек. пересилкою 6 зр.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїслава .	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

